

♦ ST. OLAV ♦

Nr. 12

Oslo, den 19. mars 1936.

48. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: St. Josef. — Kardinalsekretær Pacelli. — Fra Færøyene. — Kommunisme og katolisisme. — Det danske Vikariat i 1935. — Faste - Kirkens bud og den moderne lægevidenskap. — Statsstøtte til St. Carolus hospitalet, Molde. — Søster Jeanne Sophie - 60 år profess. — Spørsmål og svar. — Herhjemme. — og derute.

St. Josef.

Kampen for tilværelsen er hård i våre dager — langt de fleste av menneskene må stride en vanskelig strid for å skaffe eksistensmuligheter for sig selv og sin familie. Mange er de som forbitres og gir op fordi alt ser håpløst og trøstesløst ut. Ennu flere er de som ikke orker å reise sig igjen om de først en gang har lidt skibrudd — idet de forbanner og forneker den Gud som sender så hårde prøvelser over dem.

Men skulde denne fristelse også komme til oss la oss da se hen til den hellige Josef og betrakte det eksempel han gir oss. Ti hvad har ikke han gjennomgått og hvor tappert har ikke han holdt ut!

Han må forlate alt — sitt verksted, sitt hjem — for å dra op til Bethlehem. Men han er lydlig mot øvrighetens bud og med Maria, sin «trolovede hustru som var fruktsommelig» drar han den lange, besværlige reise — dobbelt besværlig under disse omstendigheter. St. Josef har sikkert så meget som mulig søkt de ensomme stier for å være i fred med sitt dyrebare følge — men det har selvfølgelig også gjort ferden lengre og besværligere — og ensomme veier er tunge å gå!

Det er strenge dager — da dukker Bethlehem op i det fjerne. Et gledesutbrudd — de er ved målet og alt besvær er glemt. Akk, nu begynner vanskelighetene for alvor! Intet sted er der plass for to fattige reisende. Vi kan se St. Josef gå fra sted til sted med angst i sitt hjerte for Marias skyld, —

men han gir ikke op. Plass skal skaffes — hans hustru skal ha tak over hodet, likegyldig hvor det så enn er.

Den som søker, han finner. Og St. Josef finner en hule hvori hyrdene pleier å anbringe sine får. Men i natt er det mildt og stille og hjorden gresser i det fri. St. Josef tar fatt — han rydder en plett, strør den med ren, tørr halm, innreder et leie og henter Maria som har ventet på ham. I dette enkle hjem, bygget av nøisomhet og tro og tillit til at Maria vilde ta forholdene som de var og ikke bebreide ham at han ikke kunde skaffe henne bedre kår — på dette ydmyke, men kjærlighetsfylte og fredfulle sted skjer så den største begivenhet Jorden har oplevet og kommer til å oppleve: Guds egen sønn fødes til verden som et lite barn.

Barnet og moren binder Josef til Bethlehem — de kan ikke med engang ta den lange strenge vei tilbake til verkstedet og hjemmet i Nasareth. Josef arbeider — han bygger sig og sin familie en eksistens op også her på det fremmede sted. Enkel, men dog betrygget. Da treffes han av et nytt slag: «Stå op, ta barnet og dets mor og flykt til Egypten og bli der inntil jeg sier fra!»

Atter må Josef forlate alt og gå ut i det uvisse. Atter må han helt fra grunnen av bygge en eksistens op — og denne gang i et helt fremmed land. Han er utlending, har en annen religion enn stedets egen — men han greier det. I tro og håp og til-

lit til at Gud fører ham ig ikke sender ham tyngre tilskikkelser enn han kan klare!

Så lyder Herrens bud igjen: «Vend tilbake!» Tilbake til huset i Nasareth som har stått tomt så lenge — til et arbeid som må tas op helt fra nytt av efter den lange tids forløp. Men atter er Josef lydig — han vender hjem og begynner for tredje gang kampen for tilværelsen. Og seirer — ti det må ha vært et lykkelig og harmonisk hjem hvor Kristus var sine foreldre underdanig og gikk frem i nåde og visdom. Antagelig har St. Josef vært en helt ulærd mann, men han må ha eid det som overgår alle boklige kunnskaper: en trygg viden om Guds vilje og en absolutt underkastet sig den. Han har i sannhet vært en opplyst mann — en mann som har vandret i lyset av Guds nåde og derfor

alltid visst veien han skulde gå og kunde vise sine nærmeste den.

Om vi forsøkte litt mer å vandre i hans fotspor? Å ta livets tunge slag i den rette ånd og forvandle selv de ugunstigste ytre omstendigheter til «krybbe» for Jesus — til ramme for Kristi nådes vekst i vårt sinn? Josef var her på jorden typen på det sterke, kraftige, arbeidssomme menneske som tross sin kongelige byrd — «av Davids slekt» — stiller sig ydmykt i en stor idé's tjeneste og vokter dens utvikling frem til dens virketime slår. St. Josef er vårt store forbillede og forbeder, som hjelper oss til å gi Kristus plass i våre hjerter. Vi går i hans fotspor når vi tappert kjemper for våre kjære og vårt hjemms eksistens.

Kardinalstatssekretær Pacelli.

Den annen mars fylte kardinalstatssekretær Pacelli 60 år — en merkepel i et virksomt liv som gir oss anledning til å beskjeftige oss med den mann som er den Hl. Faders første rådgiver og høire hånd og hvis ord veier tungt i vektskålen hver gang viktige bestemmelser skal treffes. Hver eneste formiddag avlegger statssekretæren personlig sin rapport til paven og drøfter den foreliggende situasjon — og han er den eneste kardinal som har sin bopel i selve Vatikanet, idet han residerer umiddelbart i etasjen under de pavelige værelser. I hans arbeidsværelse løper mange tråder sammen — men ingen innfiltres i hverandre. Kardinal Pacelli har det samme klare overblikk som sine forgjengere: Consalvi, Lambruschini, Rampolla, Gasparri for bare å ta noen navn fra den nyere tid — og han trenger det vel i en tid som vår, hvor pave-stolens politikk i motsetning til alle andre lands politikk ikke inspireres av egeninteressen, men utelukkende dikteres av spirituelle hensyn og hviler på den kristne samvittighets grunnvoll. Å føre en slik politikk igjennem våre dagers krise krever en mann som intellektuelt og religiøst har formet sin personlighet efter kristendommens høieste norm — og en slik personlighet har den Hl. Fader i sin statssekretær, kardinal Eugenio Pacelli.

Men så skal det også sies at like fra fødselen av har kardinal Pacellis liv stått under de gunstigste auspicer for å skape en sjelden vidtomspennende og velutrustet karakter. Han stammer fra en gammel romersk patricierfamilie, som i mange generasjoner har stått i pavens tjeneste. Både hans far og hans nylig avdøde bror var fremragende rettslærde — men den unge Eugenio følte tidlig prestekallet, studerte ved det gregorianske universitet og blev 23

år gammel vigslet til prest. To år senere begynte han under kardinal Rampolla sin løpebane i det pavelige statssekretariat. Hans ualmindelige begavelse bragte ham et hurtig avansement gjennom alle gradene, hvorved han samtidig erhvervet sig et grundig kjennskap til alle foreliggende saker og et altomspennende overblikk. I 1912 blev han som sekretær for kongregasjonen for de ekstraordinære kirkelige anliggender, hvis administrasjon hører under statssekretariatet, kardinal Merry de Vals nærmeste medarbeider — og da Merry del Val efter Pius X.'s død blev avløst som statssekretær av kardinal Gasparri, forblev Pacelli i sin betydningsfulle stilling også under pave Benedikt XV. Dette var under krigen — og da den pavelige nuntius i München plutselig døde i 1917, utnevntes Mgr. Pacelli til hans efterfølger på denne det pavelige diplomatis vanskeligste og viktigste post. Formelt gjaldt representasjonen kun det bayerske hoff — i virkeligheten var den det betydningsfulleste forbindelsesledd mellom den Hl. Stol og det tyske rike. Den nye nuntius, som samtidig var blitt utnevnt til titulærerkebiskop av Sardes og som en særlig utmerkelse hadde mottatt bispevigslen i det sikstinske kapell av paven personlig, viste sig snart å være den rette mann på den rette plass. Han understøttet fra første øieblikk av den pavelige fredssaksjon — han taler og skriver det tyske sprog perfekt — og selv om han ikke kunde føre fredsverket tilende, så vant han dog tillit og aktelse i Tysklands ledende politiske kretser — en tillit som efter at han var blitt forflyttet som nuntius til Berlin i 1920, førte til avslutningen av konkordatet med Prøisen i 1929.

Efter å ha vendt tilbake til Rom samme år og

utnevnt til kardinal og efterfølger av Gasparri som statssekretær, begynte en ny og ikke mindre betydningfull virksomhet for den dyktige og nidkjære Kirkens tjener — og man vet hvorledes paven griper enhver anledning til å vise kardinal Pacelli hvor skattet han er. Han er utnevnt til erkeprest ved den vatikanske basilika, i 1934 var han pavelig legat ved den eukaristiske verdenskongress i Buenos Aires — likeledes representerte han paven ved det hellige års avslutningsfestligheter i Lourdes og etes Gasparris død er han blitt den romerske Kirkes Camerlengo.

*

«Vi skal heldigvis ikke skrive noen nekrolog — kardinal Pacelli har ennå store oppgaver og store virkefelter foran sig», skriver Berlins «Katolisches Kirchenblatt». «Tiden er ennå ikke inne til å gi et historisk overblikk over kardinal Pacellis innsats som statssekretær. Til og med vil det vel være vanskelig med avgjørende sikkerhet å kunde si, hvad som skyldes ham og hvad som skyldes en så selvstendig og aktiv pave som Pius XI. Men kardinal Pacellis personlighet tegner sig klart frem på bakgrunn av vår tid. Der finnes en klisje av en romersk kardinal som vi ofte ser anvendt av mennesker som mangler den gode vilje eller er for mangelige til å danne sig en personlig mening. Etter denne klisje er alle kardinaler stolte, listige, beregnende og i en uhyggelig grad opfylt av sin egen storhet og makt. Virkeligheten er helt anderledes — med sjablonger kommer man ingen vei. Kan man således tenke sig mer forskjellige mennesketyper enn kardinal Gasparri og hans efterfølger kardinal Pacelli? Gasparri var en eminent begavet bondesønn fra Abruzzene, en fremragende jurist og verdenskløkt diplomat — som imidlertid likesom alltid bar sin hjemstavns jord med sig. I det daglige liv levde han med en eneste tjener omtrent som en bonde på sin gård — sine ferier tilbragte han i landsbyen i Abruzzene og hans beste rekreasjon, når de fire vegger blev ham for snevre, var å kaste sig på hesteryggen og ta sig en rask galopp utover den romerske kampagne. Men når han satte sig ned og formulerte en lovparagraf var den vidunderlig klar og elegant tilslepet og praktisk overordentlig anvendelig.

Kardinal Pacelli er av en helt annet type: en verdensmann av gammel høit kultivert romersk familie, allsidig utdannet med den ytterste grad av selvbeherskelse og selvdisciplin — meget elskverdig og taktfull i hele sin ferd, høi, elegant skikkelse med kloke gode øine bak gull-lorgnetten. Han rider aldri, men lar sig som rekreasjon kjøre til villa Borghesa, i hvis have man om eftermiddagen kan se ham spasere med en bok. En utrettelig arbeider som praktisk talt aldri tar ferie og kun representerer så meget som er en uundgåelig nødvendig følge av hans høie embede. Til langt ut på natten ser man lyset i hans arbeidsværelse skinne ut over St. Petersplassen. Han leser personlig hvert eneste aktstykke, gjennomgår personlig hver eneste rapport

og overvåker personlig alt. Som taler er han enestående — behersket og kunstnerisk fullendt i sin form og sitt stemmebruk. Her hjelper hans sprog-talent ham, idet han f. eks. i Buenos Aires talte flytende spansk og i Rio de Janeiro portugisisk som han hadde lært sig på overreisen.

Men alt dette vil ikke gi noe uttømmende bilde og ikke karakterisere hans egentlige personlighet hvis man ikke tilføier at kardinal Pacelli i første rekke er en inderlig from prest. Kun ut fra dette forstår man helt hans vesen og den velgjørende innflytelse han utøver. Man aner denne hans sjels hemmelighet når man ser ham hensunken i bønn under en gudstjeneste i St. Peter og man forstår da at den mann som har skapt sig så strålende et navn i den diplomatiske tjeneste, innerst inne bærer på et utslettelig ønske om helt og fullt å kunne ofre sig for en prests sjelesørgergjerning».

Fra Færøyene.

Vi har hatt den glede å motta fra sogneprest E. Boekenoogen, Torshavn, de to første nummer av det katolske blad «Sinoppskornid», som nu i et antall av 5000 spredes gratis i alle færøyske hjem. Og vi må med engang uttale vår kollegiale beundring for dette tiltak, idet bladet nemlig settes og trykkes av prestene selv. Som det siste nummer nu fremtrer er der teknisk intet å innvende mot det — til og med klisjeen fremtrer skarpt og klart.

Hvad innholdet angår er det redaksjonelt også beundringsverdig, hvor avvekslende og rikholdig et stoff man har skaffet plass til på de 8 små sider. Sproget er dels dansk, dels færøysk. Det siste volder praktisk talt ikke norske noen vanskelighet å forstå hvis man vil ofre litt tid på å sette sig inn i det, hvilket lønner sig da man f. eks. vil ha megen glede av den kjente færøyske dikter Hans A. Djurhuus skjønne dikt «Varmakelda». Under rubrikken «Vår Søndagsskole» gjennomgår den katolske katekismus — hvilken stor betydning det har sier sig selv! Til og med bokanmeldelser er der funnet plass til — nyheter fra andre land o. s. v. Ennvidere leser vi at Fransiskanersøstrene åpner et 5 mndrs. dagkursus i praktisk husgjerning og håndarbeid.

Alt i alt er det en god og løfterik begynnelse den katolske presse har gjort på Færøyene — et fremstøt som sikkert vil bringe velsignelse med sig hvis fortsettelsen blir begynnelsen lik. Vi ser at abonnement koster kr. 1,00 — en eneste krone! — årlig. Var det ikke en idé å opmuntre de tapre og opofrende misjonsprester på de vakre men værharde øyer med et slik abonnement og derved støtte deres arbeid? Man adresserer det i tilfelle til sogneprest Boekenoogen, Torshavn, Færøyene.

Og så ønsker vi «Sinoppskornid» en lang og fruktbar virketid — til gagn og glede for redaksjonen og leserne!

Kommunisme og katolisisme.

I «Semaine religieuse», organ for erkebispedomet Paris, er der for nylig blitt offentliggjort følgende kirkelig offisielle erklæring:

På grunn av den sterke kommunistiske propaganda betrakter vi det som nødvendig å minne alle erkebispedømmet Paris' katolikker om følgende punkter:

1) Kirken som er vokter for alt som angår det moralske liv har gitt oss klare leveregler for å kunne organisere det økonomiske og sociale liv i overensstemmelse med rettferdighet og menneskekjærlighet. Dette er især fastslått i de store rundskrivelser «Rerum Novarum», «Quadragesimo anno» og «Casti connubii», som inneholder alle sannheter om den broderlige kjærlighet, eiendomsrettens riktige erhvervelse, anvendelse og dens begrensning, om familien, om de økonomiske institusjoner, privatinitiativet og autoritetens rolle — alle sannheter som bør fastholdes og utbres. Kirken har fremstillet klart hva som er uforanderlig naturrett — likesom den har påvist på hvilken måte den nuværende sociale orden kan endres og forbedres så den fullt ut stemmer overens med nutidens forhold og de moderne krav til rettferdighet og menneskelig velvære.

2) Alle katolikker bør la sig helt inspirere av denne Kirkens sociale lære og arbeide på å utbre den. Derved undgår de den fare å la sig besnære av teorier, som til en viss grad kan synes gode og kjærlige, men som dog bærer i sig spiren til oppløsning av alt menneskeverdig socialt liv, — mens den katolske lære bringer alle som i lidelse og angst søker etter mer rettferdighet den hele og varige løsning av alle problemer.

3) Overfor alle som er blitt vunnet for kommunismen bør man erindre den vesentlige forskjell som der er på næstekjærlighet, den personlige kjærlighet til den enkelte og det å hevde en generell sannhet. Blandt kommunismens tilhengere gis der ærlige og opriktige mennesker som — selv om de tilsynelatende er fulle av hat — dog har krav på vår broderlige kjærlighet om vi enn må bekjempe deres meninger, som er ødeleggende for alle moralske verdier.

4) Især må man aldri glemme at kommunismen streber etter å erstatte den nuværende sivilisasjon med ateisme og materialisme, idet den er nøie forbunden med Karl Marx' lære. Ifølge den er ateisme, materialisme, makt og ukjærlighet ikke bare utvekster fremkaldt av motstanden og resultat av de overdrivelser som følger med alle revolusjoner — men de er helt ordinære livsytringer med alle livsytringers moralske eksistensberettigelse. Etter Marxismen gis der ingen herskende og rettferdig Gud — hele verden ligger stadig i en kamp, hvorunder alt forvandles og forgår. Religion er bare et

svakhetstegn og en hindring i denne kamp om verdens forvandling.

Lenin sier: «Enhver religiøs tanke er en gru!» For de som er erobret av marxismen gis der intet liv etter dette, finnes der intet utover streben etter jordiske nytelser — og selv den helligste personlige frihet skal underordnes det kollektive vel. Læren om den stadige fornyelse og forvandling virker ødeleggende på all stabilitet og all familieforpliktelse, idet den gjør alle overenskomster vaklende. Og ikke alene privateiendomsretten fornektes, men også alle de sedelige verdier på hvilken den ekte civilisasjon hviler.

5) I sin moderne propaganda finner kommunismen det i våre dager opportunt å hevde at den ikke så meget legger hovedvekten på å bekjempe religionen som på få istand en rettferdigere samfundsorden. Men da den ikke har endret det minste i sin lære og da den stadig utbrer brosjyrer og verker mot religion, familiemoral o. s. v., må man gå ut fra at det kun er taktikk når den tilsynelatende har moderert sin ateistiske holdning. Lenin har dessuten uttrykkelig sagt: å bekjempe religionen er all materialismes og marxismes abc. Men marxismen blir ikke stående ved abc'en — den går videre, idet den tar klassekampen i bruk når den mest effektivt vil utrydde religionens røtter i samfundslivet, fordi den egner sig meget bedre enn alle tomme ord mot kristendommen til å overbevise en troende arbeider om det kapitalistiske samfunds urettferdighet.

Til slutt advares mot de revolusjonære kristne og deres organ «Terre nouvelle» — som oprinnelig har hatt en god mening, men nu mer og mer inn-tar en holdning som er uforenlig med katolsk tankegang.

Det danske vikariat i 1935.

I «Credo»s marsnummer har pater Menzinger S. J. Skrevet en oversikt over begivenhetene i det danske Vikariat i 1935, hvorav vi tillater oss å hitsette følgende:

På to nye steder holdes der gudstjeneste en gang om måneden: Hillerød og Fredrikshavn. Hedvigssøstrene er blitt knyttet til dr. Diemars øienklinik, Nykøbing F. Assumptionssøstrene på Rygaard har opført en stor kirke vigslet St. Terese av Lisieux. St. Annahjem på Amager for gamle katolikker og St. Elisabeth-hospitalet i Næstved har utvidet — «Danske Katolske Kvinders Forbund» har opprettet et pensjonat for damer og fått en ny gren: «Unge Katolske Kvinders Værn».

Av bøker er utkommet 2nen del av pastor Schindlers store verk om «Vesterledens Munkevæsen» — Pauluskredsen har utsendt 9 hefter — Ansariusforeningen Nissens «Bisperekker». Dessuten noen festskrifter, en ny utgave av salmeboken m.

m. «Julekærten» er solgt i 2400 eksemplarer. Sognepresten i Slagelse pastor Brouwers, fransiskanerpateren Knipp, dominikanerpater Nielen — den første dominikaner som kom til Danmark etter reformasjonen — og dr. th. Bernhard Hansen er døde i løpet av året. Den siste virket i mange år i Næstvedt hvor han var medlem av bystyret og nød stor anseelse. Han bygget bl. a. det vakre kapell på Holgaards glassverk.

Tre prester feiret sitt 25-års jubileum og flere katolske institusjoner hadde likeledes minnedager: «Det virker betryggende å vite at viktige katolske virksomheter føier det ene årtiet etter det annet til sin forholdsvis unge alder. Det begynner å legge sig et skjær av arverdighet over den katolske Kirke i Danmark, den blir mer og mer fasttømmret, rikere på levende overlevering og trofasthet mot vår hellige religions utforgjengelige skatter» — skriver pater Menzinger.

Ennvidere blomstrer der et frodig foreningsliv med tilstelninger, studiekretser, foredragsaftener o. l. Den katolske kunst manifesterer sig ved musikkutsendelser gjennom radio, dyrkelsen av gregoriansk musikk og velgjørenhetskonsserter. Også i malerkunsten gjør katolske kunstnere en verdifull innsats.

Den 3., 4. og 5. mars avholdtes for første gang den såkaldte 40 timers bønn i Jesu Hjerte-kirken — der blir flere og flere steder hvor Kristi Legemsprosjonen nu foregår offentlig — og man har efter biskopens ønske innført en sen søndagsmesse kl. 11,30 i Jesu Hjertekirken, som det ser ut til avhjelper et virkelig behov. Og endelig nevner pater Menzinger en rekke prominente katolikker som i årets løp har gjestet Danmark.

Faste — Kirkens bud og den moderne lægevidenskap.

I ikke-katolske kretser er det en yndet innstilling å betrakte alle Kirkens bud som et utslag av despotisk vikårlighet — som en slags livsfornektelse og som tilskynnelse til en unaturlig levemåte. Særlig gjelder dette fastebudet — skjønt næsten alle religioner har anerkjent og anerkjenner en periode avholdenhet og innskrenkning i føde og drikke som det beste middel til sjelelig trening og åndelig selvbeherskelse — til å bevare og styrke åndens makt over kjødet. Men rent bortsett fra sin bibelske begrunnelse har fasten et positivt hygienisk formål. Allerede den hellige Hieronimus sier at «avholdenhet er sundhetens mor» — og den moderne lægevidenskap bekrefter i høi grad dette, idet den anvender særdeles meget fastekur. Den har erkjent

at Kirkens fastebud ikke er å mishandle mennesker på middelaldersk barbarisk måte — og «Eichstätter Klerusblatt» har gjengitt en del uttalelser fra berømte læger som alle sammen går inn for fastens verdi.

Først og fremst siterer bladet professor Günthers bok om det videnskapelige grunnlag for fastekurer hvori han bl. a. fremholder at gikt er en følge av overnæring. «Når et giktanfall melder sig kan det helbredes ved en fastekur som strekker sig over flere dager og bevirker en forandring i stoffskiftet. Likeledes er den periodiske faste- eller fruktdag av stor betydning». Også overfor sukker-sykepatienter gjelder det samme — spesialisten prof. van Noorden anbefaler å innlede en behandling med 30—40 timers sultekur og sengeleie. Senere erstattes sultedager av fastedager på innskrenkede rasjoner. Mot nyresykdommer har likeledes fastedager vist sig å være gagnlige — også mot mavegalde- og tarmlidelser samt hjerte- og nervesykdommer anvendes de med hell.

Når man hører om dette forstår man at de strengt fastende trappistmunker næsten alle blir over 90 år og synes å bli forskånet for mange sykdommer. De gamle eneboere blev ofte over 100 år gamle og den berømte Hippokratis, stamfar til hele lægevidenskapen, blev 140 år gammel. Hvorfor? Fordi han som han selv sier, aldri har spist sig helt mett.

Statsstøtte til St. Carolus hospitalet, Molde.

Ved Reknes tuberkulosesanatorium ved Molde har der vært mangel på plass, og da sanatoriet ikke har noget kirurgisk utstyr, har det ikke vært mulig å ta imot patienter som trenger kirurgisk behandling.

Nu vil der bli en forandring heri, idet Stortinget i sitt møte mandags besluttet å bevilge ekstraordinært kr. 14 500,— for terminen 1936/37 til leie av 18 senger ved St. Carolus sykehus i Molde. Disse 18 senger vil bli disponert av Reknes sanatorium for kirurgisk behandling, da St. Carolus sykehus har et tidsmessig kirurgisk utstyr.

Sykehuset har erklært sig villig til å overta sanatoriets patienter for kr. 4,— pr. dag + utgifter til røntgenfilm, medisin og bruk av røntgenapparat. Økonomisk ordnes det så at patientene betaler de samme kurlpenger som ved Reknes sanatorium, nemlig kr. 2,00 pr. dag, mens staten betaler det over-skytende som altså er beregnet til kr. 14 500,—.

Denne ordning trer ikraft fra og med 1. juli i år.

Søster Jeanne Sophie —

60 år profess.

St. Josephsdagen i år bringer også en særlig høitidelighet til Vår Frue Villa, idet søster Jeanne Sophie den dag feirer sin 60 års profess. Hun er født i Savoien 16. febr. 1852 og kom i 1874 her til Norge hvor der den gang kun var 10 søstre alt i alt. 19. mars 1876 avla hun de evige løfter — og var nu i mange år knyttet til skolegjerningen, særlig i Oslo og Fredrikstad. En del å var hun priorinne i Porsgrunn og Halden. Ved siden av sin skolegjerning gav hun en meget søkt privatundervisning i fransk og var tillike i mange år sakristisøster ved St. Olavskirken.

Vi sender den høitfortjente St. Josephssøster de varmeste ønsker — vår takk og vår hilsen!

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, mgr. Kjelstrup i Kristiansand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Liturgi og Lutherdom.

Spørsmål:

Betraktes det ikke fra katolsk standpunkt som et gledelig tegn på tilnærming til Moderkirken at flere lutherske prester nu har begynt å smykke sine kirker og altere, anvende messehagler i forskjellige liturgiske farver, holde vespergudstjeneste o. s. v.? Tror De ikke at disse liturgiske fremskritt vil bane veien for en større forståelse mellom kirkesamfundene — d. v. s. mellom den gamle romersk-katolske Kirke, de orientalske kirker og de protestantiske samfund som har sans for tradisjon og skjønnhet i kirke og kultus? Jeg selv gleder mig iallfall over det, skjønt jeg tilhører den norske statskirke. Jeg kaller mig derfor heller ikke med sektnavnet «lutheraner», men med det høikirkelige

Evangelisk-katolsk.

Svar :

At man i norske lutherske kirker begynner å legge mere vekt på gudstjenestens skjønnhet med lovsang og tilbedelse i stedet for den geistlige snakkesalighet som man pleiet å anse som ensbetydende med sann gudstjeneste, er selvfølgelig et fremskritt, men jeg har vanskelig for å tro at det har nogen større betydning for de kristnes gjenforening i troen. Disse protestantiske liturgier består, som De nok vet, av bruddstykker fra den katolske kirkes ritual for messe og sakramentforvaltning, ofte sammensatt uten tanke på deres oprinnelige sammenheng og betydning alene i den hensikt å skape «stemning» og kaste glans over guds-

tjenesten. I Moderkirken er liturgien vokset frem som en naturlig ramme om Det Nye Testaments store offerhandling, den hellige Messe, og sakramentenes forvaltning, men dette innhold mangler jo i protestantisk liturgi. Det blir altså skall uten kjerne.

Hvad er f. eks. messehagelen? Den er den Nye Pakts offerkrud. Ser jeg altså foran alteret i en katolsk kirke en prest iført messehagel, vet jeg at han står i begrep med å feire det hellige Messeoffer, og korset på messehagelen minner mig om at Messen er den ublodige fornyelse av det store offer på Golgata. Men hvad forteller messehagelen mig i en luthersk kirke? Absolutt ingenting. Således også med de bruddstykker av messeliturgi som man har «lånt» fra Moderkirken. De peker fremover mot det underfulle, guddommelige øieblikk, da nadverd-elementene forvandles til Herrens legeme og blod. Men dette Messens største og helligste ledd søker man jo forgjeves i luthersk altertjeneste. Både alter (offerbord) og liturgi mister sin berettigelse, når offerhandlingen selv forsvinner. Liturgi kan da ikke spille nogen annen rolle enn å være et slags trekkplaster til prekenen som jo er det viktigste element i protestantisk gudstjeneste.

En dansk kirkelig forfatter har derfor utvilsomt rett, når han uttaler frykt for at liturgiske bestrebelse hos lutheranerne vil komme til å virke som den anglikanske ritualisme virker: Over det ytre som tilsynelatende forbinder glemmer man det indre som absolutt skiller de nyere trossamfunds tilhengere fra Kristi Kirkes barn, nemlig kirkeenheden i kraft av det felles, i Pavedømmets konsentrerte embede, nedarvet fra apostlene i ubrutt rekkefølge, de ufeilbare trossannheter og Kirkens hyrdeomsorg ved den Hellige And's ledelse, garantert av Frelseren selv.

Når derfor all luthersk liturgi fra katolsk synspunkt aldri kan bli annet enn dilettantisme, fordi den består av lånte, tilfeldig sammensatte bruddstykker, vil De nok forstå at jeg ikke kan tillegge den stor betydning for spørsmålet om de kristnes gjenforening i troen. Jeg er helt enig med den ovenfor omtalte danske kirkelige forfatter, når han sier:

«Hvad rolle spiller det at en protestantisk prest komponerer en «vesper» av bruddstykker av vår høimesse, vårt dåpsritual og vårt Completorium? Eller at en kollega finner sin fornøielse i å skifte fra hvit til rød messehagel under høimessen? Eller at man innfører nogen «svar», eller ett par minutter «stille bønn»?»

Denne dom kan synes hård, men den er sann. Det vil De selv innrømme, når De får høve til å sette Dem inn i den gamle Kirkes majestetiske altertjeneste og læren om det hellige Messeoffer. En ypperlig veiledning vil pater Lutz's prektige lille bok «KORS OG ALTER» her kunde yde Dem. De vil da lettere kunne forstå mig, når jeg sier at der først kan bli tale om tilnærming til Moderkirken, når våre i troen skilte brødre blir klar over sin åndelige fattigdom og sitt tap av objektive livskilder ved bruddet med Kristi eneste sanne og legitime Kirke. Ti denne erkjennelse er forutsetningen for en drøftelse i kjærlighetens ånd av det som skal til, forat en kristen uten anmaselse kan kalle sig «evangelisk» og uten tilsnikelse «katolsk».

K. K.

Moderkirkens uforgjengelighet.

Spørsmål:

Jeg har ofte med undren spurt mig selv hvordan vel protestantiske teologer vil forklare den katolske Kirkes uøddelige livskraft som setter den i stand til å overleve alle forfølgelser og alle sektstifternes attentater. Jeg synes de må minnes den jødiske lovkyndige Gamaliel's kloke ord til medlemmene av det høie råd, da apostlene var stillet for retten: «Dersom dette forehavende eller verk er av mennesker, vil det gå tilgrunne, men er det av Gud, da kan I ikke forstyrre det» (Ap. gjern. 5, 38—39). Nu ser de jo at nitten århundrers stormer ikke har kunnet tilintetgjøre den gamle Moderkirke, mens alle av mennesker stiftede kirkesamfund tidligere eller senere oppløses og forsvinner. Hvordan forklarer f. eks. lutherdommens geistlige dette historiske faktum?

Ung konvertitt.

Svar:

Deres spørsmål er ikke lett å svare på. Når sant skal sies er det imidlertid få ting som under mitt samvær med lutherske teologer har forbauset mig mer enn deres mangel på evne til logisk tenkning. Hertil kommer noe jeg oftere har lagt merke til: en viss frykt for å lære Moderkirken nærmere å kjenne og således kanskje bli nødt til å revidere sitt syn på reformasjonen og dens menn. Undtagelser fra denne regel er der selvfølgelig, men etter min erfaring er de meget få.

Så lenge det var almindelig å betrakte Pavedømmet som selve Antikrist — se min artikkel «Pave og Antikrist» i «St. Olav» nr. 4 — så man i Moderkirkens uforgjengelighet et utslag av djevelens intense arbeide. I våre dager er det visstnok den almindeligste mening blandt lutherske teologer at verdens eldste og største kirkesamfund får lov av Gud å bestå — tross alle de villfarelser man innbilder sig den er befengt med — fordi den har en særskilt oppgave: å være et løftet banner og et urokkelig bolverk for kristendommens sak midt i tidens kaotiske virvar.

I det kristelige dagblad «Dagen» skrev således biskop Andreas Fleischer i Bergen i en bokmelding: «Samfundsbevisstheten er svak hos mange evangeliske kristne, så deres «egen forsamling» er skiftende foreninger eller én sekt idag og en annen imorgen. Overfor denne løse subjektivisme og sekterisme har Gud selv latt den katolske Kirke bestå og leve som et mektig historisk bevis for at den kristne kirke er ikke en tilfeldig forening eller en vilkårlig sekt, men en skapning av Guds ånds virken gjennom 1900 år» («Dagen», 27. juni 1927).

I samme retning uttrykker avdøde pastor Mikael Hertzberg sig i sin bok «Kirkens Enhet» (Aschehoug & Co., Oslo 1922). Han skriver (s. 100): «La mig i denne forbindelse nevne en ting som også vi protestanter ubetinget eller ialfall i prinsippet må glede oss ved og gi bifall til når det gjelder pavedømmet (Romerkirkens) stilling den dag idag. Og det er den store oppgave som den katolske Kirke med paven i spissen har deri at den hevder og bevarer Kirken og kristendommen som en konstant størrelse — identisk med sig selv — under slektenes gang og i tidenes skiften. Og det kan den i kraft av at den er tradisjonens bærer siden apostlenes dager, spesielt som — etter

hvad den selv mener, og vi ikke behøver å nekte — Peters etterfølger og hans gravs vokter. Og dette kan og bør vi evangeliske anerkjenne, selv om vi må fastholde at også meget halm og strå har fulgt med det ekte gull som den katolske Kirke har overlevert oss som en hellig arv fra apostlene. Med takk og glede bør vi anerkjenne dette og se deri det store kall den katolske Kirke har fått fra Gud i kristendommens tjeneste på jord. Desto mere, når vi tenker på hvorledes der på mange hold innen de evangeliske kirker foregår et oppløsende og nedrivende arbeide overfor nærsagt alt det der gjennom alle tider og slekter har gjelddt som kristendom. Så at intet mere får stå urørt — ikke nogen av kirkens bekjennelser, ikke vår apostoliske barnelærdom, ikke vår bibel eller Nytestamente, kort sagt ikke noe av det som hører vår kristentro til. Som en motvekt og en kobbermur mot alt dette er det godt at evangelisk kristendom har Rom til hjelp i sin kamp».

At Gud lar den katolske Kirke bestå for å oppfylle et hellig kall i denne forvirringens og de falske profeters tid, er en tanke som møter oss hos flere av nutidens protestantiske teologer, men det er neppe mange som vil uttrykke den så åpent og sympatisk som pastor Hertzberg. Men også hos ham ser man mangelen på evne til å trekke den eneste logiske slutning av historiens veldige vidnesbyrd om den gamle Moderkirkens helligdom og frelsesinstitusjon for alle tider og alle slekter.

I min barndom stod der på tittelbladet i den katekismus vi brukte på skolen et lite vers med en «profeti» av reformatoren fra Wittenberg:

«Hør, pave, at jeg være vil
din pestilens, mens jeg er til.
Når jeg er død, skal du forgå —
det sier Luther. Akt derpå».

Når vi barn undertiden spurte vår lærer hvorfor denne «spådom» ikke var gått i oppfyllelse, merket vi at han blev forlegen. Nu har man forsiktigvis fjernet det ubekvemme vers. Ti Pavedømmet, d. e. våre fedres Kirke, vedblir jo å bestå — ikke i en tilstand av forfall, men strålende av livskraft og evig ungdom. En annen, langt større profet sa nemlig til sin ypperste apostel: «Du er Peter, d. e. klippen, og på denne klippe vil jeg bygge min Kirke, og helvedes porter skal ikke få overhånd over den» (Matt. 16, 18).

Måtte flere og flere av våre i troen skilte brødre lære å motta dette profetiske Frelser-ord uten å øve vold mot det ved en unaturlig og kunstig fortolkning!

K. K.

Herhjemme.

OSLO. — O. K. Y. arrangerte foredragsaften søndag den 15. ds. i klubblokalet i bispegården. En hel del medlemmer av St. Josefsforeningen var tilstede. Aftenens foredragsholder var pastor Lutz som talte om «Kirken og nasjonalsocialismen». Pastoren påpekte at det ikke bestod noe kampforhold mellom de kirkelige myndigheter og det nasjonalsosialistiske styre til å begynne med, og at konkordatet mellom Vatikanet og Tyskland var gunstig for kirken. Kon-

flikten begynte først da staten tiltak sig en del av den myndighet som Kirken hadde ifølge konkordatet, med hensyn til ungdommens oppdragelse. Foredragsholderen nevnte Alfred Rosenbergs bøker og andre av samme slag, som så å si påtvings folk, og alle valutaprosessene, som settes igang for å svekke legfolkets tillit til geistligheten, mens Kirken ikke kan forsvare sig på grunn av manglende pressefrihet. Pateren sluttet med å henvise til den martyrrånd som nu besjeler de tyske katolikker, og som beviser at Kirken nok ikke er ferdig. Den har tålt verre støit før. — Det strengt saklige foredrag høstet stort bifall. — Senere på kvelden blev en smijerns lysestake loddet ut. En av de geistlige vant den — selvfølgelig.

—nd.

KRISTIANSAND S. — Onsdag den 11. mars vil for fremtiden bli en minnedag for St. Ansgars menighet. Et gammelt ønske er nemlig på denne dag blitt til virkelighet, idet der blev stiftet en **mannsforening** — en foranstaltning som vi tør håpe vil få adskillig betydning for menighetslivet og bli til velsignelse, især for konvertitter og ensligstilte katolikker. Da den 11. er vår menighets månedlige bønnedag, holdtes der om aftenen kl. 8 en festlig andakt med sakramental velsignelse i vår nye vakre kirke, hvorefter de fleste av menighetens menn samledes i foreningslokalet til et konstituerende møte. Også St. Josephssøstrenes prest, pastor Dietrich, og tre protestantiske herrer som står vår hellige Kirke nær, gjorde oss den glede å være tilstede. Vår sogneprest, mgr. dr. Kjelstrup, gjorde i en kort tale rede for det katolske foreningslivs betydning og uttalte sin glede over at den alt-overveidende del av menighetens menn hadde fulgt hans appell. Derefter leste han op et utkast til vedtekter for den nye forening. Ifølge disse kan bare katolikker være medlemmer av foreningen, men utenforstående som ser med sympati på Moderkirken og dens gjerning kan delta i møtene som gjester. Vedtektene som bl. a. også bestemte at møtene skulde være ukentlige, og at foreningen skulde ha felleskommunion den 3. søndag i hver måned, blev enstemmig vedtatt, og den nye forening fikk navnet «**ST. ANSGARS-LAGET**». Man gikk så over til valg på styre som skal bestå av to herrer foruten sognepresten som er selvskrevet medlem. Til formann valgtes hr. Hans Espedal og til sekretær hr. Nils Nilsen. Sistnevnte er tillike kasserer. Etter ennu en stunds selskapeleg samvær, hvorunder mgr. Kjelstrup gav oss en interessant skildring av en ferd til Island, skiltes vi med et gjensidig løfte om å gjøre St. Ansgars-laget som begynner sitt virke med 7 innskrevne medlemmer, til en likeså blomstrende forening som kvinneforeningen Sankta Sunniva-laget som nu har bestått litt over et år og omfattes med varm interesse av et stadig voksende medlemsall.

— 1 —

og derute —

KJØBENHAVN. — Danske Kvinders Katholske Forbund hadde megen glede av det møte som forbundet arrangerte den 2. mars med pastor Messerschmidt som hovedtaler. Studenterforeningens sal var overfylt av en interessert skare

som lyttet i dyp oppmerksomhet til pastorens klare og inngående utredelse av katolisismens stilling til Oxfordgruppebevegelsen. Diskusjonen etterpå var både interessant og lærerik.

PARIS. — Bladet «La Croix» offentliggjør en statistikk hvorefter jesuitterordenen er den tallrikeste katolske ordensfamilie med sine 24 732 medlemmer, hvorav 3204 er misjonærer. Etter den kommer fransiskanerne med 24482 medlemmer.

PARIS. — De katolske ungdomsforbund i Frankrike har utgitt en årbok hvorav fremgår at det katolske arbeiderforbund har opprettet 86 nye avdelinger, så forbundet nu ialt teller 650 grupper. Oplaget på dets presseorgan: «La jeunesse Ouvrière» er steget til 90 000. De katolske landarbeidere har øket sine avdelinger fra 474 til 680. Deres blad er «La jeunesse Agricole». De akademiske foreninger fikk 57 nye grupper og 200 andre er under dannelselse. Hel nye er den katolske sjømannsforening med central i Paris og to underavdelinger: en for fiskere og en for handelsmarinen.

DAKAR. — Vigslen av katedralen i Dakar hvor kardinal Verdier var utnevnt til pavelegat, blev en storslått begivenhet og formet sig som en bekreftelse av det gode forhold som i øieblikket eksisterer mellom Kirke og stat i Frankrike. Ved avreisen fra Paris hilste en representant for regjeringen offisielt på kardinalen og ønsket ham lykke på ferden — i Marseille møttes han med militære æresbevisninger. I Tanger mottok likeledes den franske sendemann kardinalen med militær parade — i Rabat innfandt den franske kommanderende general sig personlig likesom kardinalen her blev hilst av sultan Muhammed Ben Yssef. Ved innseilingen til Dakar saluterte den franske øvelseseskadre kardinalens skib, og efter borgermesterens velkomsttale begav kardinal Verdier under eskorte av spahier, sig til guvernøren hvis gjest han var under hele opholdet. Festlighetene blev åpnet med oplesning av den pavelege bulle og kardinallegaten holdt en tale hvori han hyldet kolonisasjonens pionerer og med tilfredsstillelse betonte den franske regjeringens offisielle deltagelse i hoitideligheten. Som stedfortreder for den franske president fungerte generalguvernør Brevié og kommanderende general Gouraud. Efter vigslen gav generalguvernøren en mottagelse til ære for kardinalen og den franske misjon. Dagen efter avholdtes en minnegudstjeeste for de i Afrika døde misjonærer og kulturpionerer.

„Kirken gjennom 1900 år“.

På grunn av kinostyrets avvisende holdning har det dessverre vist sig umulig å få den fornødne tilatelse til å fremvise den film, som vi har skrevet om i de siste nummer av «St. Olav», for våre trossfeller — tross det at filmen er godkjent av filmcensuren og det påtenkte lokale approbert av politi og brannvesen.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.